

PRELOM

Izhaja vsak prvi in tretji
četrtak v mesecu. — Na-
ročnina letno Din 20.—.

Uredništvo in uprava:
Breg št. 10-12 v Ljubljani.

Telefon št. 21-19. — Pošt.
ček, račun št. 10.499.

AVGUST KUSTER, predsednik akcijskega odbora „Združenja borcev Jugoslavije“.

Na prelomu časa.

Svetovna vojna je začela proces, ki še danes ni končan — proces rušenja starih oblik življenja in ustvarjanja novih. Vojne ne moremo smatrati za vzrok tega procesa, ker je večno presnavljanje v bistvu življenja, pač pa je vojna

kakih etičnih vrednot v človeku. Ne vidijo, da sta ravno materializem in egoizem povzročila današnjo krizo in da se mora človeštvo preroditi duhovno in etično, ako si hoče izboljšati položaj. Preživljamo krizo materializma in egoizma in ni dvoma, da se bo človeštvo preusmerilo v priznanje večnih vrednot etičnih načel; v interesu posameznika in skupnosti.

Žalosten dokaz zla, ki ga povzroča sebičnost posameznikov in narodov, vidimo v brezupnosti poskusov mirnega mednarodnega sodelovanja in prav posebno razoroževanja. Vsaka mednarodna konferenca poglablja nasprotja med narodi in državami, vsaka razorožitvena konferenca pospešuje oboroževanje. Vzrok temu je, ker večina držav ne mara žrtvovati niti malega dela svojih sebičnih interesov v korist višje skupnosti, od katere bi imel vsak narod neprimerno večjo korist, kot pa je njegova žrtev.

Evropa je bolna in z njo belo plemo. To dokazuje bežni pogled na stvari. Treba ji je najti leka, ki bo pogodil bistvo bolezni, ne pa lečiti le zunanji znakov. Usoda posameznika, narodov in držav se dolgo časa razvija v določeni smeri, dokler ne pride do preloma, ko je stara smer izčrpana in življenje nujno zahteva novo usmeritev. Sedaj se nahajamo v takem položaju; na prelomu časa smo, staro življenje je izčrpano, novo moramo šele ustvariti. Od nas samih in naše sposobnosti zavisi, da najdemo najboljšo pot v novo življenje. Obotavljanje, napake pri izbiri poti se maščujejo s propadanjem.

Novi čas zahteva novih ljudi. Ljudi, neobremenjenih od preteklosti, ne strahuječih se nalog, ki jih stavi življenje, ljudi jeklene volje in poguma, ustvarjati novo življenje in utirati nove poti. Ljudi realnega pogleda na življenje, brez sentimentalnosti in cimeravih spominov, katerih pogled je uprt v bodočnost.

Mi smo del evropskega človeštva ter smo v polni meri deležni trpljenja in neprimernosti, ki ga tlačijo. Toda kakor dva naroda nista v Evropi istovetna po svojem značaju in življenjskih okoliščinah, tako ima tudi naš narod specifično naše obeležje, ki je v marsičem slično obeležju drugih narodov, toda vendar ni isto. Mi imamo povsem svoje probleme, naloge in neprimernosti, ki jih moramo rešiti pri polnem upoštevanju svojih razmer in značaja svojega naroda. Slepo posnemanje drugih narodov bi bilo napačno ter bi se maščevalo. V sebi moramo najti izhod iz sedanjih neprimernosti, v zdravih in konstruktivnih silah naroda voljo in moč za preporod. Naš narod je mlad in v bistvu zdrav ter razpolaga z ogromno življenjsko silo. Treba jo je samo zbuditi iz apatije ter jo usmeriti v dobro.

Omeniti moramo faktorje, ki so poklicani, da vrše v duhovnem preporodu naroda velevažno ulogo.

Vsi bivši vojaki, ki ste se udeležili svetovne vojne, ali pa ste služili vojake v Jugoslaviji, pridite v množicah na veliki

javni shod

v nedeljo, 7. t. m. v veliko dvorano „Uniona“
ob pol 11. uri dopoldne.

To manifestacijsko zborovanje priredi za 5. obletnico zgodovinskega Kraljevega šestojanuarskega manifesta

Združenje borcev Jugoslavije,

ki združuje organizacije vojnih dobrovoljcev, bojevnikov vseh front, vojnih invalidov, rezervnih oficirjev in četnikov ter naše borbene mladine.

Na shodu se bodo v smislu pravil Združenja „Boja“ obravnavala v zvezi s šestojanuarskim manifestom splošna aktualna gospodarska in kulturna vprašanja.

Združene bojne organizacije

se bodo prvič predstavile javnosti s svojim programom in s svojimi voditelji, ustanovniki novega pokreta.

Govorili bodo:

Predsednik akcijskega odbora Združenja „Boja“ vojni dobrovoljec tov.

Avugust Kuster,

vojni dobrovoljec, član akc. odbora tov.

Stane Vidmar,

bojovnik, član akc. odbora tov.

Ivo Marinko,

voditelj vojnih invalidov v Sloveniji in član akc. odbora tov.

Matko Štefe,

vojni dobrovoljec, član akc. odbora, urednik tov.

Vladislav Fabjančič,

in zastopnik četnikov.

Združenje borcev Jugoslavije je nadstrankarsko, zato so vabljeni na njegov javni shod vsi pošteti ljudje z dežele in iz mesta!

razkrila odmrle oblike življenja in pospešila proces presnavljanja. Človeštvo se je v svojih najglobljih osnovah zamajalo, postalo nezadovoljno s starim in instinktivno začelo iskati novih poti. Po sklenitvi miru se niso likvidirale tudi posledice vojne, življenje se ni povrnilo v stari tir, kakor so to mnogi navno pričakovali. Mnogo starega je dokončno preživelo — čeprav morda še životari — in ga je treba nadomestiti z novim. Petnajst let poveljnega razvoja to dokazuje.

Večina posameznikov in narodov so pa konservativni ter spreminjajo svoje življenje le pod pritiskom neodoljivih razmer; oklepajo se starih oblik življenja z energijo, ki bi jo morali občudovati, ako bi bila pozitivno usmerjena.

Sedanj gospodarski sistem se nahaja v razsulu. Gospodarstvo, ki se je razvijalo pred vojno z neko zakonitostjo med konjunkturami in depresijami, je po vojni izgubilo svojo notranjo zakonitost. Čim se je končala vojna, se je človeštvo energično lotilo vzpostavitve gospodarstva, da zadosti povpraševanju po blagu. Po par letih visoke konjunktore je nastala gospodarska kriza, nezasišena po svojih katastrofalnih posledicah in obsegu; kriza je v bistvu posledica hiperprodukcije. Človeštvo je zašlo v naravno paradoksalni položaj. Ogromni milijoni ljudi stradajo in trpe največje pomanjkanje v času, ko se proizvaža največ dobrin. Ta absurdnost dokazuje napako v gospodarskem mehanizmu, ki jo je treba odstraniti. Uničevanje dobrin, da se vzdrži cena, je nemoralno in ne bo rešilo gospodarske krize.

Vzporedno s tem je zašlo človeštvo tudi v moralno krizo, ki ni nič manjša od gospodarske. Pod vplivom težkih gospodarskih razmer zapadajo mnogi kratkovidneži v črnogledi pesimizem in grob materializem, ki ne priznava ni-

človeštvo se odvraca zavedno in instinktivno od materializma, in čuti da mu je le-ta prizadel mnogo gorja. Stojimo pred preporodom verskega čuvstva, ki vsebuje nenadomestljive etične vrednote. Pravica in dolžnost Cerkev, ki katerim pripada naš narod, je sodelovanje pri moralnem preporodu naroda v čim popolnejši obliki; poklicane so, da soustvarjajo nove ljudi po večno idealnem vzoru, ki ga je utelesil Krist, in naj približajo božje kraljestvo.

Drug velevažen faktor je naša vojska; vzgojena v tradicijah slavne srbske vojske, ki je doprinesla neskončne žrtve in neštete dokaze najvišje moralne kakovosti, je edino jamstvo nedotakljivosti naših državnih meja in dragocen instrument naše mednarodne politike, ki stoji na braniku miru in pravičnosti. Naša vojska je bistveni organ našega narodnega telesa, tvori eno z našim narodom, ki se mora vzgajati v njenem duhu discipline in požrtvovalnosti.

Mladina je sposobna idealnega pol leta in žrtev za lepšo bodočnost; ona mora osvežiti in prekasiti naše javno

življenje, da ne zapade v brezciljno in neplodno brezgibnost. Vedno povdarjamo, da je mladina naš up in naša nada; glejmo, da ne bo to le gola fraza kot doslej. Dajmo ji možnost, da se udeleži in da pokaže v praksi svojo mlado silo, požrtvovalnost in idealizem.

Napočil je čas težke preskušnje. Našemu narodu je postalo življenje težko. Naša država, ki sta jo ustvarila kri in trpljenje naših najboljših sinov, stoji pred težkimi notranjimi in zunanjimi nalogami. Da jih zamore pravilno rešiti, mora biti vsa naša narodna energija na razpolago plemenitim intencijam Vladarja, ki ga je usoda postavila na čelo države v teh težkih in burnih časih. Kakor so v svetovni vojni dobrovoljci, sledeč klicu domovine, ne-sebično žrtvovali kri in življenje za svoj državni ideal, tako se hočejo sedaj združeni borci, pod vodstvom dobrovoljcev, posvetiti tej zvišeni nalogi; smatrajoč, da je napočil čas, ki zahteva njih sile. Na zunanjo moč in na znotraj konsolidirano državo, v kateri je mesta in kruha za najmanjšega naših bratov, je naš cilj in naš ideal.

Padli bojevniki.

Fr. L.

Avgust Jenko.

„Taka je usoda, bratje, našega naroda, da se najboljši v njem morajo žrtvovati za to, da bodo mogli živeti manjši in slabši. Z žrtvovanjem svojih najboljših bratov se ljudje rešuj-jo... Veliki ljudje ne pridejo na svet, da bi uživali radosti njegove, temveč da te radosti odkrijejo in jih omogočijo svojim manjšim bratom...“

Toda Bog tako hoče, dragi bratje, da veliki ljudje v smrti postanejo še večji, še močnejši, še zgovornejši.“

(Dr. N. Velimirovič „Pridige pod goro“.)

Med „Preporodovci“ bliščita imeni Avgusta Jenka in Franceta Fabjančiča predvsem že zato, ker sta z junaško smrtjo izpričala svoje silno, večnoživo prepričanje. S krvjo zapisati besedo svoje vere, je junaštvo, ki je našemu času že precej obledelo.

A. Jenko je bil rojen v Ljubljani 8. aprila 1894. Bil je odličen dijak, šel po maturi na Dunaj, kjer se je vpisal na medicinski fakulteti, v resnici pa živel

samo za preporodsko misel in jo širil tudi v Zagrebu in Pragi. Bil je med prvimi ustanovitelji in sotrudniki „Preporoda“ in poznejšega „Glasa Juga“, dokler ga ni zagrabilo usodno leto 1914. Vstopil je skupno z Vladislavom Fabjančičem kot prostovoljec v takratno srbsko armado in v bitki pod Cerom padel tretji dan boja v noči 16. avgusta 1914. Tam pri vasi Tekerišu raste dandanes lep gozd in vrhovi dreves pojejo v večni spomin nepozabljenih, ki spe pod njimi.

Kako kratko, a vendar kako veliko je bilo življenje dvajsetletnega Jenka!

Kdor se ga še osebno spominja, mora nehote misliti, da nam usoda pošilja le na redko take ljudi, da ne obupamo in zopet iznova začnemo verovati v svoj rod. Tolažba so nam in pobuda obenem.

*

O njegovem značaju, duševni sili in veliki veri govori že dovolj ta kratki življenjepiš.

O vsem onem, kar smo od nekdanj že potrebovali, česar nam je danes treba in nam bo jutri še bolj, naj nam govori osemnajstletni A. Jenko sam (v „Preporodu“, še pod Avstrijo).

„Ne smemo razumeti revolucije kot delo bolnih prenapetežev ali degeneriranih, moralčno defektnih individijev, nego kot naravno reakcijo, kot zdrav upor proti vsemu nezdravemu in škodljivemu, kar se je nakopičilo tekom časa, proti vsemu, kar je v nasprotju z onimi smerni, ki obvladujejo narodovo življenje in njegovo hotenje.“

*

Ta dva „Preporodovca“ pa sta prva med našimi padlimi borci, med ogromno procesijo v daljnih bitkah pobitih na jugu in vzhodu, za večno onemelih iz ponosa in protesta in zato ravno tako velikih in junaških, nam neznanih in danes morda že pozabljenih. Kdo ve za velika junaštva najbolj skromnih, za njihove nadčloveške žrtve, ki jim jih je narekovala v srcu neskaljena vera v osvobojenje?!

Vsi ti padli in pomorjeni so nam danes enako čisti in enako veliki: vsi nosijo na sebi mrzli sijaj smrti in glasno besedo za nas vse. A. Jenko in Fr. Fabjančič sta prva mučenika tudi zato, ker sta že l. 1912, torej dve leti pred vojno, javno izpovedala svojo novo veliko vero, jo širila s pravim apostolskim ognjem in dala zanj svoje mlado življenje.

*

Voditelji slovenskega naroda pa so mislili in delali drugače. Oblastno so se vedli na svojem visokem prestolu in prodajali narod za denar in osebno slavo tistim, ki so ponudili največ. Tako smo prišli na rob prepada.

V večnem boju, a neprestanem konfliktu med latentno voljo narodovo ter med brezvestno in omejeno samovoljnostjo njegovih oficijelnih voditeljev je seveda narod polagoma onemogel, otopel in postal nezmožen udeležiti svoje naravne, zdrave instinkte. Tako smo ostali brez zgodovine.

*

Kljub vsemu temu je živela v našem narodu skozi vsa stoletja suženjstva in duševnega jerobstva močna, neuničena in nepremagljiva zavest. Zavest moči, ljubezen do sebe in svoje individualnosti, slutnja velike bodočnosti, vera v dosego nacionalnega ideala.

*

Najvažnejši element slovenske psihe je brezdvomno zavest skupnosti jugoslovanskih narodov — jugoslovanska ideja. V njej se izraža najjasnejše in najmočnejše nacionalna zavest našega naroda, najsilnejši faktor v njegovem razvoju. In ta nacionalna zavest ni bila samoslovenska, nego jugoslovanska.

Predstavitelji našega naroda pa so omejili vse svoje delovanje na malenkost, otročji boj za ideale, ki nam ne bi smeli biti ideali, ker so bili čista in popolna utopija. Še bolj poniževalno in sramotno pa je za nas, da se ta boj niti ni vršil z resnostjo in odkritosrčnim navdušenjem, nego je bil gola hinavščina, brezvestno igranje z narodovo voljo, ki bi nam morala biti sveta.

*

Dokler ne bomo spoznali, da je svoboda tem več vredna, čim več krvi je bilo prelito zanj, in da brez velike in radovoljne žrtve sploh ni svobode, dotlej ne bomo še zreli zanj.

*

Jugoslovanska misel je izražala takorekoč bistvo nacionalne svobode. Jugoslovanstvo je bila Svoboda.“

Skupina bojevnikov Ljubljana mesto. Potrjena so pravila nove skupine bojevnikov za Ljubljano-mesto. Ustanovitelji so: Škrbec Franjo, trgovec, Prezelj Joško, profesor in E. Gombač, privatni uradnik. Skupina ima svoje pisarniške prostore nad kavarno „Evropa“, Tyrševa c. 15/I. Prijavnice za pristop se dobe na pismeno vlogo. Pristopnico dobi vsak bojevnik iz svetovne vojne kakor tudi tisti, ki je služil vojake po vojni neglede na čin. Zahteva pa se popolna moralna in državljanska neoporečnost neglede na strankarsko pripadnost.

Lojze Kuhar:

Zunanja politika v novi dobi.

V mednarodni politiki dosežejo samo tisti narodi svoje cilje ali vsaj del svojih ciljev, ki jih **hočejo** doseči. Mednarodna politika se do sedaj še ni dvignila na etično višino nesebičnega delovanja močnih v korist slabih, delovnih v korist lenih, pogumnih v korist plašljivcev. Usodo zgodovine so usmerjali, usmerjajo in bodo usmerjali vedno le oni, ki so bistroumnost znali opirati na jekleno **voljo**, ko so si najpreje postavili jasne cilje, potem pa so si zavihali rokave in rekli, da ne bodo odnehali, predno jih ne dosežejo.

Tudi sedanji mednarodnopolitični položaj nas le utrjuje v tem prepričanju. Pred 15 leti smo mislili, da je bil svet porazdeljen za večne čase, da bodo narodi po tolikih življenjskih in materialnih žrtvah in po tolikem razdejanju duhovne kulture smeli sestiti k mirnemu delu, da pospravijo razvaline in si polagoma nadomestijo vse dobrine, ki so izginile v dimu topov. Po 15 letih, kaj ugotovljamo? Da je naš vrtilček miru, kot je imenoval Tardieu novo Evropo, zgrajeno na mirovnih pogodbah l. 1919 in 1920, ves prepleten s trnjem in pleveljem in da se v njem bohotijo v prvi vrsti in najbolj košato one rastline — pijavke, ki smo se jih najbolj bali. Revizionizem je prodril vse ovire in se razkošno razpasel ter postal po 15 letih problem, s katerim se najbolj pečajo vse evropske države: ene da ga zagovarjajo, druge, da se ga branijo. Zveza narodov, ki smo jo ustvarili kot izliv bratskega razpoloženja, ki naj vlada med narodi, stoji pred svetom opsovana in opljuvana in skoraj sram jo je, da še sploh životari. Mesto bratstva so zazijali po Evropi prepadi, na njihovem dnu pa se pretaka sovraštvo in politična lakomnost.

Bilanca, že če jo pogledamo samo površno in v nekaterih poglavitnih postavkah, je porazna in brezupna. A tudi v tej bilanci, ki ji moramo pogledati v oči, bomo odkrili zopet isti zakon zgodovinskega razvoja, da v **mednarodnem življenju samo tisti kaj dosežejo, ki imajo voljo za to**. Naj se nam način, kako Mussolini vodi svojo Italijo, dopade ali ne dopade, priznati mu moramo, da je vsaj **hotel**, da je jekleno in neizprosno hotel in da se vso dobo svojega vladanja niti za las ni odmaknil od začrtane poti. Z neizprosno logiko prede svoje omrežje zvez in prijateljstev in niti ene same niti mu do sedaj ni bilo treba razvozlati. Naj se nam zdi vpitje in razbijanje Nemčije odvratno ali ne, to ji moramo priznati, da je bila od versajškega miru naprej kakor prešinjena od neke velike skupne narodne volje, da ta volja v razdobju 15 let kljub razočaranjem nikdar ni upadla in je postajala le še hujska, še bolj nezlomljiva, dosledna, čim bolj so se gromadile pred njo ovire. O Rusiji, o sovjetizmu, o njenem družabnem in gospodarskem redu imejmo vsak svoje mnenje, toda tega ji ne bo odrekel nikdo, da ni pokazala sične volje, ko se je skozi razvaline revolucije rila v ospredje evropske politike, kjer se danes nahaja. Madjari so nam antipatični, o tem menda ni dvoma, toda priznajmo jim vsaj to, da so skozi 15 let hoteli isto, da so prav za prav bili vzor naroda, ki hoče, ki ve kaj hoče in ki zna mobilizirati vse tvorne sile svojega ljudstva, da pomagajo doseči to, po čemer hrepeni milijon src, kot da bi bilo eno samo srce.

Nasprotno pa se nam dozdeva, da je bilo v Evropi mnogo narodov, ki niso vedeli, kaj hočejo in so po mirovnih pogodbah leno zasanjarili v bodočnost, ki se je oznanjala v žarometih dobre

gospodarske konjunktore. To smemo rcči o velesilah z isto brezskrbnostjo kakor o malih državah, ki so nastale ali se povečale za ceno junaške krvi svoje mladine. Ni tukaj mesto za to, da bi delali očitke komurkoli, a to smemo trditi, da so se države — zmagovalke obnašale mnogo bolj leno, okorno, da ne rečemo topo, kot pa države — premaganke, saj so slednje v petnajstih letih uspele, da svoje težnje vsilijo v ospredje in dajo pečat mednarodni politiki vsaj v Evropi. Naša Mala antanta, spočeta v žaru pogumne inicijative, je životarila skozi dolga leta in še le sunki iz nasprotnega tabora so ji oživili živčevje in ji vdahnili novega življenja. Zveze med zapadnimi in vzhodnimi državami so brlele kot umirajoče svetilke in še le burja revizionizma ter sopihanje germanske nevarnosti so oživile plamenčke, ki so posvetili v „vrtilček miru“, kjer se je šopirilo toliko političnega plevelja.

Tudi o naši državi lahko trdimo — zato ker jo ljubimo in ker bi radi, da bi bila velika in mogočna med narodi — da je zunanje politično le životarila vseh prvih deset povojnih let, da ni dala od sebe nobenega pravega znaka za velike inicijative, za velika hotenja, ki bi bila stopila nasproti raznim drugim kolektivnim voljam, ki so polagoma, na tihem a dosledno kopale jarke okrog naših meja.

Sedaj je menda tega, hvala Bogu, konec in v našo zunanjo politiko se je vrnil nov sveži tok, ki priča, da smo tudi mi narod, ki ima svoje cilje in ki zmora tudi mobilizirati voljo vsega prebivalstva, da se do teh ciljev prerije in preburi za vsako ceno. Velike inicijative na Balkanu so znak poguma, dejanskega poguma, ki bodo rodile uspehe, zato ker so pogumne in ker imamo vtis, da jih nosi nezlomljiva volja, ki se ne bo ustavila, dokler se ne uteši v zmagovalnem objemu zaželjenega cilja. Velike inicijative v Podonavju so istotako dokaz, da smo se otresli moreče letargije in lenobnega zanašanja na druge in da hočemo odslej, hočemo pravim, proti vsem in proti vsakomur čuvati nad usodo svoje domovine s svojimi lastnimi sredstvi srca, volje in duha. Najnovejša inicijative na fronti slovanstva, če smemo porabiti ta izraz, so dokaz, da se vračajo moč, samozavest in zaupanje vase v živčevje naše zunanje politike. Tega moramo biti veseli. Doba rekonvalescence, ki je pri nas trajala 10 let, je nehala in naša država se je pojavila v Evropi, kot mož, ki ve kaj hoče in ki to, kar hoče, tudi z vsemi silami svojega telesa in svojega razuma hoče.

V tem znamenju močatosti torej stopamo v novo leto zunanje politike. Da bi v tem le vzdržali. Da bi v tem ne samo vztrajali, ampak še rastli, da bi, med seboj trdno povezani v spoštovanju in ljubezni polnem razumevanju, postajali vsak dan bolj neizprosni v obrambi naše domovine, vsak dan bolj odločni, da jo dvignemo do vzor-države, do vzor-domovine, ki bo mogla, kadar pride zgodovinska ura, z besedo miru doseči, česar danes tudi meč ne more delati, da se vrne zadnji Jugoslovan v njene meje. Da, da, toda **hoteti je treba, ker samo volja vodi zgodovino, ki brez srca stopa po slabih!**

Današnje prvo številko smo poslali na ogled in priložili položnice. Letna naročnina Din 20.— Kdor se ne misli naročiti, naj list s položnico vred vrne pošti z označbo »Nazaj«.

UPRAVA »PRELOMA«,
Breg št. 10-12/II.

Gospodarski prelom.

Zdenko Knez:

O našem gospodarstvu.

Gospodarski stroj ne deluje pravilno. Njegova zobata kolesa ne segajo več pravilno drugo v drugo, ves stroj dela z največjimi težavami in z največjim naporom. Delo je slabo in vrhu tega preti nevarnost, da se ves stroj polomi.

Kaj je storiti? Če se ti pokvari avtomobil, ga boš izročil mehaniku, ki imaš do njega zaupanje, in mu boš naročil, naj ga temeljito preišče in nato popravi. Naš gospodarski stroj je veliko bolj kompliciran in veliko bolj važen, saj on daje vsemu narodu hrano, obleko, stanovanje in vse ostale potrebščine. Moramo torej storiti vse, da najprej ugotovimo, kaj se je vse na stroju pokvarilo, in da temu primerno vse ukrenemo, da pride zopet do normalnega funkcioniranja.

Kakor je treba za popraviljanje avtomobila mehaničnega znanja in za zdravljenje bolnika medicinske vede, tako je treba za reševanje gospodarskih problemov gospodarske izobrazbe. Kakor ne boš izročil svojega bolnega otroka mazaču v zdravljenje, temveč si boš poiskal najboljšega in najučenejšega zdravnika, tako bo tudi vsak narod, ki je sposoben, da si sam določa svojo usodo, najskrbnejše presodil, komu bo poveril zdravljenje svojega bolnega gospodarstva.

Čeprav imamo z zakonom že dolgo predviden gospodarski svet, ki bi imel biti nekak konzilij z nalogo, da reši bolnika, smo vendarle priče dejstva, da se ta gospodarski svet nikakor ne sestane. Na drugi strani pa vidimo, da vlada izdaja celo vrsto uredb in da predlaga Narodni skupščini mnogo zakonov, ki globoko posegajo v gospodarstvo. V tem leži očitno protislovje, ki že dolgo vznemirja naše narodne gospodarje. **Prva naloga, ki jo moramo rešiti, leži torej v tem, da določimo, kdo bo zdravil našega bolnika.**

To vprašanje je treba takoj rešiti, da nas ne presenetijo kake komplikacije v razvoju bolezni. Nato bomo morali odgovoriti na vprašanje, katere simptome kaže bolezen, da se bodo zdravniki lahko zedinili najprej na diagnozo in nato na način zdravljenja. — Kot glavni simptom bomo morali spoznati **krizo konzuma**, t. j. slabo kupno moč širokih slojev naroda. To osnovno zlo, ki je bilo pri nas že davno spoznano, še ni odstranjeno. Iz njega izvirajo vse ostale težave. Ker pa je v gospodarstvu, kakor v življenju sploh, vzrok navadno obenem posledica prejšnjih vzrokov, posledica pa vzrok nadaljnim pojavom, se ne bomo mogli omejiti na raziskovanje simptoma, ki se nam zdi najvažnejši, temveč bomo morali preiskati še marsikaj drugega. Tu pride na vrsto vprašanje, zakaj pri nas ne morejo dolžniki plačevati svojih dolgov in zakaj vložniki ne pridejo do svojih vlog, zakaj je bilo torej treba ščititi dolžnike pred upniki in pred onimi sredstvi izterjevanja, ki jih dajejo upnikom veljavni zakoni te zemlje. Vprašati se bomo morali, zakaj je denar postal taka redkost, zakaj nam vsaka, kakorkoli nalozena imovina nenehoma kopni pred očmi, in še marsikaj.

Ko bomo točno preiskali probleme ter postavili posamezna dejstva v pravo luč, odkrivajoč zveze med njimi, bomo šele lahko določili, na kakšen način bi mogli doseči kako zboljšanje stanja. Morali bomo preiskati smernice naše gospodarske politike ter ugotoviti, kakšne so bile doslej in kakšne bi morale biti. Zlasti bomo morali zavzeti stališče

naše monetarne politike in tudi ocena državnega proračuna bo potrebna. Gospodarstvo stavlja čisto določene zahteve na upravni aparat in treba bo preiskati, če je tu zadoščeno vsem zahtevam.

V našem časopisju zelo pogrešamo svobodnega izražanja mnenj o teh problemih, na katerih je vsak Jugoslovčan neposredno zainteresiran. To dejstvo smatramo za nenormalno in škodljivo, ker se vsled tega tem več in tem manj prosvečeno govori o teh vprašanjih, in zato je veliko več neugodnega kritikanja in zabavljanja. Priznati moramo, da je dolžnost vsakega zrelega naroda, da budno zasleduje in objektivno ocenjuje gospodarsko politiko svoje države. Narod mora biti inteligentno občinstvo, ki mora svobodno izražati svoje odobravanje, pa tudi svojo kritiko. Kakor potrebuje umetnik inteligentnega občinstva, da lahko uspeva in da se lahko razvije, tako mora tudi gospodarska politika države imeti neprestan duševni kontakt z narodom.

„Prelom“ si je nadel nalogo, da bo na tem mestu prinašal članke v zgoraj označenem okviru; v teh člankih ne bo podajal statističnih in drugih podatkov ter ne bo vršil gospodarsko reporterske službe, temveč bo samostojno analiziral in ocenjeval ono, kar se godi v našem gospodarstvu, ter iskal načel in smernic v boljšo bodočnost. Nadalje bo „Prelom“ gojil javno diskusijo o gospodarskih vprašanjih; pogoj za sprejem tozadevnih prispevkov je primeren nivo in usmerjenost v smislu ustvarjajoče tike.

Gospodarstvo je podlaga narodnega življenja. Zato bo „Prelom“ posvečal narodno-gospodarskim vprašanjem vso pozornost. Opozarjal bo na probleme, ki jih bo hkrati analiziral in komentiral, in kazal bo ona pota, po katerih naj bi šla naša gospodarska politika. Tako bo „Prelom“ svojim čitateljem s svobodno in premišljeno besedo kazal pota in cilje našega gospodarstva, služeč jim ravno tam, kjer smo dosedaj bili brez kompasa.

Ernest Krulej; član banovinskega odbora „Združenja borcev Jugoslavije“:

Gospodarski položaj in kmet.

S preobratom osemnajstega leta je zaplul silovit gospodarski razmah po naši deželi. Kmetijstvo, obrt, trgovina in industrija so se bujno razvile in gospodarji so bili vsled prosperitete zadovoljni. Življenjski standard je rasel v vseh slojih, imeli smo gospodarsko ravnotežje na znotraj in zunaj. Ni se pa našel pri nas egiptovski Jožef, ki bi opozoril prebivalstvo na sedem debelih in sledečih sedem suhih let. Kaj pa bi tudi koristilo v času takratne strankarsko-politične omotice in namišljenega bogastva?

Ko pa se je opazil zastoj v gospodarstvu in čim močnejši je bil ta zastoj, tem bolj se je širilo iztreznenje od strankarskih strasti. Vsakdo je skušal doseči le svojo aktivo, ne glede na to, ali s tem komu koristi ali škodi. O smotreni, skupni, celo državo obsegajoči gospodarski politiki ni bilo ne duha ne sluha. Prevladoval je le regionalizem, lokalni patriotizem, predvsem pa brezobzirna osebna korist. Vse to je dovedlo do stanja, v kakršnem se nahajamo danes. Naša sreča je, da je naš kralj preje uravnaval strankarsko politični

kaos, in daj Bog, da bi imel moč obvladati tudi gospodarski nered.

Če napravimo bilanco današnjega gospodarskega stanja, moramo takoj ugotoviti, da gospodarstvo in življenjski standard našega poljedelca, obrtnika in delavca strmo padata in da preostaja le še malo časa, ko bodo le-ti pri takem derutnem gospodarstvu fatalni in uničeni gospodarsko in moralno.

Kmet poljedelec je v državi glavni posredni in neposredni konzument vseh obrtnih in industrijskih izdelkov. Če kmet ni aktiven in nima konzumne moči, stagnira obrt in industrija in z njima vred pada tudi konsumna moč delavstva. Mlada inteligenca pa ostaja na cesti, izpostavljena vsemu hudemu in zlu, namesto da bi njeni možgani in njeno znanje delali in snovali v občo korist in pospeševali splošni razvoj.

Zemljodelec, ki se je koncem debelih ali začetkom suhih let zadolžil za voljo izplačila dedščine, dokupa zemljišča, raznih nesreč, za potrebe melioracije itd., ni mogel vsled padanja cen njegovih pridelkov več amortizirati svojega dolga in je le z veliko skrbjo v srcu plačeval obresti. Bil si je na jasnem, da na ta način ne bo mogel zmagovati dolga. Če si je kmet izposodil denarja za par volov v onem času — **in le takšna valuta pride za zemljodelca in za nas v poštev** — potem je ta nesrečnej danes dolžan 3 do 4 pare volov. Prenešen na denarno vrednost se je njegov dolg potrojil ali celo početril. S tem pa so se tudi obresti tega kapitala potrojile in početrile. Istočasno pa so rastle tudi vse javne in druge dajatve. Nerazmernost med zemljodelčevim valuto (in drugih vrednosti proizvajajočih faktorjev) ter valuto kapitala (denarja) je vzrok vseh današ-

njih neprilik. S tem je pa tudi rečeno, da je naš sistem gospodarstva moten in bolan.

To gospodarsko bolezen (krizo) so sicer skušali zdraviti z raznimi zdravili v obliki zakonov in uredb. Vsa ta sredstva so ostala brezpomembna in so krizo le poostrila na ostrino noža. Hoteli so kmeta zaščititi, pa so mu vzeli velik del kredita in ugleda. Ravno isto so doživeli vsi ostali produktivni sloji. Privatni denarni zavodi so postali ne-likvidni, denar se je izgubil Bog ve kam. Vsi pa vemo, da izginiti ni mogel. Naše, v denar pretvorjene vrednote dela in sposobnosti, vložene na čuvanje v denarne zavode, so postale s tem drugo pereče vprašanje našega gospodarstva in povzročitelj katastrofalnega padanja konzuma in življenjskega standarda.

Neoporečno je, da so cene kmečkim pridelkom sramotno nizke, neovrgljivo je tudi, da so delavske plače ravno take. In vendar je naš delavec kvalitativno dober! Zakaj so potem industrijski izdelki, kot življenjske potrebščine tako nerazmerno visoke? Kot primere navajam: usnje, tekstilno blago, sladkor, steklo, železnina, kvas, premog in še veliko drugega. Taka neskladnost cen med agrarnimi in obrtnimi proizvodi na eni in industrijskimi proizvodi na drugi strani ni več vzdržljiva. Zlasti še, če pomislimo, kako je industrija v pogledu davkov favorizirana na škodo zemljodelca, zlasti pa obrtnika, na katerega se je izvršil letos pritisk, ki je na las podoben oddaji premoženja.

Kot državljanu, patriotu in človeku mi je dolžnost, brez ozira na posledice izjaviti, da je zemljodelski, obrtniški in delavski sloj, katerega je v državi 90%, globoko prizadet in užaljen v čutu svoje produktivne solidnosti in poštenja, naj si je zadolžen ali pa je kot varčevalec svoje žulje vlagal v denarne zavode. Vemo, kje so krivci in le ti ne bodo več v stanju, pridobiti si našega zaupanja, katerega so definitivno in popolnoma zapravili.

Zemljodelec-kmet in vsi ostali proizvajalni sloji odklanjajo zaščito, ki je le kurateli podobna. Edino, kar jim je potrebno, je to, da se obče gospodarstvo vravnovesi tako, da bodo kmečki pridelki več vredni, pretirane cene kmečkih potrebščin pa znižane. Potem bo kmet zopet plačeval sam obresti in dolgoce, imel bo zopet kredit in ugled. Blagostanje se bo dvignilo, denar vlagateljev bo zopet na razpolago in vsi bodo zopet zmogli svoje davke. Prej pa to ni mogoče.

Združene bojne organizacije.

Podlaga skupnega dela bojnih organizacij.

(Resolucija, sprejeta 26. oktobra 1933.)

Bojevnikiške organizacije v Dravski banovini: vojni dobrovoljci, bojevniki, invalidi, rezervni oficirji in četniki, ki vsaka po svojih močeh in v lastnem delokrogu goje viteški duh tovarištva, ljubezni in udanosti Kralju, Domovini in Narodu, ki vzgajajo svoje članstvo v poštenosti, nesebičnosti, močnem duhu požrtvovalnosti in discipline, uvidevajo, da je napočil čas, ko se morajo njihove vrste strniti in kot krepka falanga tovarišev, katerim je po vzvišenih besedah Nj. V. Kralja „služba narodu najvišja zapoved“, pokazati vsem Srbom, Hrvatim in Slovencem vzgled medsebojnega zaupanja, neupogljive značajnosti,

poštenja in odločnosti, prostovoljne discipline in borbenega duha. Ugotavljajo popolno enotnost pogledov na položaj naše države v svetu, na notranje stanje v zemlji ter na bližnje naloge in daljne cilje Jugoslavije.

Na tem temelju sklenejo bojevnikiške organizacije pristopiti k delu in kot prvi čin

dati inicijativo

za ustanovitev **Združenja borcev Jugoslavije (Savez ratnika Jugoslavije)**, ki naj obseže vso državo in da našemu vrhovnemu vodji Nj. V. Kralju na razpolago strnjeno moč ljudi, ki so v bojnem viharju izkazali svojo značajnost, nesebičnost in viteštvo. To bodi strogo disciplinirana organizacija zrelih mož kakor tudi borbene mladine, nositeljice

bodočnosti Jugoslavije, ki ne pozna strankarskih strasti, marveč ima nepogljivo voljo pomagati domovini, da postane v svetu močna, doma pa resnična mati vseh svojih otrok.

Bojevniske organizacije se zavežejo nastopati odslej sporazumno in v vseh manifestacijah za skupni cilj enotno. V svrhu vseh organizacijskih priprav in

izdelave kulturnega, gospodarskega, socialnega in narodno-obrambnega programa, v čegar temeljnih idejah so ugotovile popolno soglasnost, pa ustanavljajo skupni

akcijski odbor bojevniskih organizacij, v katerega delegira vsaka skupina po tri člane, ki dajo jamstvo za popolno neodvisnost pokreta.

Vladislav Fabjančič:

„Združenje borcev v Jugoslaviji“.

Vsled pomanjkanja enotne akcije in skupnega vodstva je **veliki moralni kapital** bojnih organizacij v Jugoslaviji ostal **celih 15 let neizrabljen**. Tiste sile, ki so na bojnem polju ustvarile našo državo, niso imele besede pri njeni ureditvi, pri njenem vodstvu. Za Jugoslavijo in za njen narod ta pomanjkljivost ni bila koristna. Kam smo že prišli, vemo in, kam bi šele prišli, če ne bi pred petimi leti naš vrhovni poveljnik kralj Aleksander I. imel modrosti in poguma, da preseka gordijski voz in razžene vse škodljivce naroda in države, tudi slutimo.

Zgodovinsko delo 6. januarja 1929. je osnažilo lažni parlament: sveta jeza ljudstva in njegovega kralja je izgnala

iz Skupščine vse strankarje, ki jim je bila v njihovi slepi strasti ljudska in državna blaginja deveta briga. Vse stranke so se s sodbo kraljevo in s soglasno odobritvijo naroda na mah izenačile; **vse brez razlike so bile pred veliko poroto zgodovine obsojene**, njihovo uničujoče delo ustavljeno. Začel se je nov čas.

Danes so vse bojne organizacije, vsi soldati vseh front in vsi pošteni ljudje v državi prepričani, da je bilo narobe, ko niso že tedaj z **organiziranimi silami** priskočili na pomoč svojemu hrabremu kralju. Marsikaj bi bilo danes drugače, marsikaj boljše. Kar so zamudili tedaj, morajo popraviti vsaj zdaj.

Svečana seja Združenja „Boja“ na rojstni dan Nj. Vel. Kralja dne 17. dec. 1933.

Bojevniki v celi državi smo začeli premišljati, kako naj to storimo. Pa smo sklenili, da ustanovimo iz vseh obstoječih in novih bojnih organizacij veliko skupno fronto bojevnikov, da damo tej, ves narod obsegajoči vojski bivših, sedanjih in bodočih brambovcev Jugoslavije **enotno vodstvo in eno voljo** in da tako **združeno** moč postavimo na razpolago

KRALJU, NARODU IN ZGODOVINI.

Novo odrešilno gibanje se je začelo hkrati v celi državi, v vseh krajih Jugoslavije in v vseh organizacijah. To ni čudno, saj je gibanje poklicala na dan sama narava, življenska potreba države in naroda.

Gibati so se začele vse naše organizacije, v centrali in v banovinah. Ene hitreje in gibčnejše, druge bolj počasi, pa nič manj zanesljivo.

V Sloveniji smo stopili skupaj vojni dobrovoljci, se dogovorili in se ozrli po tovariših v drugih bojnih organizacijah. Sestali smo se z njimi in brž dognali, da smo enih misli. Brez hujših težav se nam je torej posrečilo

združiti vse bojne organizacije, jim dati skupno vrhovno obliko in enotno vodstvo z enotno voljo.

Nova skupna organizacija se imenuje **„Združenje borcev Jugoslavije“**, kratica tega za vse skupnega imena pa je **Boj**. To bo boj za dobro in bo boj zoper slabo, zoper zlo v državi. Doslej smo se združili vojni dobrovoljci, bojevniki vseh front, vojni invalidi, čet-

niki in rezervni oficirji. Bog in sreča junaška pa bosta dala, da pridejo kmalu zraven še druga združenja bojevnikega značaja, zlasti naša borbena mladina s svojimi viteškimi sekcijami in vsi drugi pošteni ljudje.

Tako Združenje borcev Jugoslavije v Dravski banovini se bo kot en člen v verigi priključilo snujočemu se velikemu

Savezu ratnika (Zvezi bojevnikov) za celo državo.

Začenja se nova doba v jugoslovanski zgodovini. Nosilec te, verujemo, lepše dobe, bo jugoslovanski bojevniki, oni, ki je prestal strahote svetovne vojne, tisti, ki je v bojnem dimu pomagal ustvariti našo lepo Jugoslavijo, in tisti, ki bo branil, če bo treba, njen obstoj v vseh vnanih viharjih in zoper vse sovražnike.

Bojne organizacije so sposobne vršiti to visoko nalogo: ker so njeni člani **izkušeni vojaki**, ki poznajo disciplino — zato so nezlomljiva sila, gibčno telo z enotno voljo;

ker jih vežejo neusahljiva čustva bojnega tovarištva in medsebojnega zaupanja, požrtvovalnosti, poštenosti in nesebičnosti — črv zavisti jih ne bo razglodal, zlato tele ne omamilo;

ker imajo jasen pogled na potrebe naroda in naloge države — ne bodo utonili v brezplodnem besedičenju;

ker imajo vrhovnega voditelja, našega narodnega kralja, ki mu vsi zapajo in brezpogojno slede — „vodi-

teljski“ prepri jih ne bodo pokopali;

ker je bojevniško gibanje vzvišeno nad strankarskimi strastmi in ne loči pristašev po strankarski pripadnosti, ne prejšnji ne sedanj — bo osvojilo **srce naroda**, bo obseglo **ves narod**.

Dobrovoljska akcija.

Utemeljitev.

Dobrovoljci smo se po končani vojni razšli, smatrajoč da smo v polni meri izvršili svojo dolžnost napram Kralju in Domovini, ter prepustili vodstvo političnih zadev starejšim poklicnim politikom, v katerih dobronamernost in sposobnosti smo verovali. Toda dogodki prvega desetletja obstoja naše mlade države so to našo vero demantirali. Pri večini politikov smo ugotovili veliko nerazumevanje temeljne državne misli in državnih interesov. Obremenjeni od svoje partikularistične preteklosti, se niso znali ali niso hoteli znajti v novem času in v novih nalogah, ki jih je na vse nas stavila svobodna Jugoslavija. Namesto da se država postopno konsolidira, smo zapazili destruktiven učinek njihovega dela.

Z največjim navdušenjem smo ravno mi dobrovoljci kot oni element, ki mu je dobrobit države najbolj pri srcu, pozdravili zgodovinski manifest Nj. Vel. Kralja od 6. januarja 1929. leta, čigar uzvišeni cilj je bil, napraviti konec destruktivnih, strankarskih, plemenskih in verskih borb. Cel narod je z neomajnim zaupanjem sprejel ta rešilni čin, ki naj bi istočasno pomenil umaknitev iz političnega življenja starih, obremenjenih politikov, ki so pripeljali državo v obupen položaj. Mi dobrovoljci se ponosno zavedamo, da smo morda baš mi od vseh slojev naroda najgloblje razumeli plemeniti Kraljevi namen in brez izjeme pozdravili ta **prelom** z žalostno preteklostjo.

Toda ideje 6. januarskega manifesta niso mogle v celoti prodreti med najširše plasti naroda, ker nekateri posredovalci teh idej že vdrugič niso razumeli velikega zgodovinskega trenutka, marveč so zopet padali v stare napake, ohranili staro mentaliteto in stare metode ter si razdelili oblast po starem partizanskem ključu. Dobrovoljci smo v svetovni vojni, ko se je povedla borba za obstoj in zmago Srbije in ustvaritev Jugoslavije, razumeli zgodovinski čas in se odzvali pozivu ogrožene domovine z vstopom v vrste osvobodilne nacionalne vojske. Po težkih razočaranjih in tolikih grenkih izkušnjah ter žalostnih dogodkih, pri katerih niso dobrovoljci imeli nobenega opravlja, čutimo, da je zopet nastopil čas, ko se morajo dobrovoljci umakniti iz rezerve, v kateri so stali ves povojni čas in da kot celota skupno z vsemi sorodnimi elementi ponovno stavijo vse svoje sposobnosti in moči na razpolago Kralju in Domovini. V želji, da ustvarimo solidno in disciplinirano vojsko idealnih, odločnih in žalostne preteklosti nedotaknjenih borcev, na katero se lahko vsak čas zanesljivo nasloni odločna nacionalna politika v duhu 6. januarskega manifesta, ki pa mora biti **izraz živih sil najširših ljudskih množic**, smo stopili dobrovoljci v stike s sorodnimi organizacijami, ki imajo enake težnje kot mi, in smo ugotovili, da se **popolnoma strinjamo** glede današnjega položaja v državi in nalog v bodočnosti. Razen dobrovoljcev so pripravljeni na sodelovanje: Udruženje Vojnih invalidov, rezervnih oficirjev, bojevnikov in četnikov, ki štejejo na tisoče in tisoče članov ter uživajo splošne simpatije v vseh delih ljudstva brez ozira na bivšo ali sedanjo strankarsko pripadnost.

Do danes se ni nobenemu politiku in nobeni politični kombinaciji posrečilo povezati v eno celoto ves narod. Dosežali so sicer z raznimi sredstvi navidezne in minljive zunanje uspehe, nihče pa ni mogel **osvojiti srca naroda**. Toda samo država, ki se lahko vsak čas, v miru in v vojni, popolnoma zanesljivo nasloni na vse svoje državljane in od njih zahteva tudi največje žrtve, samo taka država sme mirno zreti v bodočnost in bo kos vsaki situaciji.

Trdimo, da more srce naroda osvojiti za velike cilje Nj. Vel. kralja samo **nov pokret novih ljudi, sposobnih, pri ljudstvu nekompromitiranih in popolnoma čistih rok**, ki dajejo celotno jamstvo, da se bodo ideje 6. januarja izvedle **nepotvorjeno in v celoti**.

Dobrovoljci so poklicani po svoji zgodovinski dolžnosti in na temelju visoke moralne kvalitete, ki jo ima dobrovoljsko ime, da stopijo na čelo takemu novemu rešilnemu gibanju. Kot eno svojih prvih nalog smatrajo zatorej za potrebno ustanovitev velikega, enotnega „Saveza Ratnika Jugoslavije“ (Zveze bojevnikov Jugoslavije), ki naj obseže celo državo in ima svoj sedež v Beogradu.

RESOLUCIJA.

Zveza vojnih dobrovoljcev (sreska organizacija v Ljubljani) po tem, ko je na svojem sestanku dne 24. oktobra 1933. proučila naloge, ki čakajo dobrovoljski pokret v Jugoslaviji, sklene dati inicijativo za ustanovitev enotne zveze bojevnikov Jugoslavije. V ta namen bo storila primerne korake pri svoji centrali v Beogradu in pooblašča svojo delegacijo, da nadaljuje započeta pogajanja z ostalimi bojevniki organizacijami. V skupni akcijski odbor vseh bojevniskih organizacij delegira sledeče tri tovariše: Kustra, Fabjančiča in Vidmarja.

Pravila Združenja Borcev Jugoslavije („Boj-a“).

so odobrena od kr. banske uprave in so izšla v posebni brošuri. V naslednjem prinašamo v obvestilo somišljenikov glavne člene pravil in bistvena določila:

Čl. 1.

Ime, področje in sedež.

„Združenje borcev Jugoslavije“ je zveza bivših in bodočih vojakov na ozemlju Dravske banovine, zlasti vojnih dobrovoljcev, rezervnih častnikov, četnikov, bojevnikov in vojnih invalidov, kakor tudi sorodnih bojevniskih, viteških in omladinskih skupin ter somišljenikov.

Sedež Združenja je v Ljubljani.

Združenje borcev Jugoslavije se priključuje skupni vsedrжавni zvezi bojevniskih organizacij z enakimi cilji.

Čl. 2.

Naloga.

„Združenje borcev Jugoslavije“ je nadstrankarski pokret za duhovno in stvarno pripravo narodne in državne obrambe ter za pospeševanje vsestranskega napredka celokupnega našega naroda. V ta namen goji Združenje med svojim članstvom viteški duh tovarištva, ljubezni in zvestobe kralju, domovini Jugoslaviji in narodu; vzgaja članstvo v poštenosti, nesebičnosti in požrtvovalnosti; dalje goji vzgledno medsebojno zaupanje, vzgaja neupogljive značaje, sposobne in trezne gospodarje, marljive kulturne in socialne delavce, budi v članstvu disciplino in borbenega duha ter pridobiva somišljenike za duhovni prepored širokih narodnih plasti v dosego socialne pravičnosti in spoštovanja etičnih in človeških načel.

(Dalje prihodnjič.)

Vojni dobrovoljci! Vdeležite se polnoštevilno rednega občnega zbora 6. januarja in velikega shoda Združenja borcev Jugoslavije 7. januarja!